పెళ్ళి-వ్యవహారం

ఇంటికి చేరే సమయానికి సులోచన దడ ఇంకా సాంతం పోలేదు. ఆమె పాదాలూ, మోకాళ్ళూ ఇంకా బలహీనంగానే ఉన్నాయి. చేతుల తిమ్మిరలుపోతూ వస్తూ ఉన్నాయి. తననుచూసి ఎంతమంది ఏమనుకున్నారో ఊహించుకోవటానికి కూడా ఆమెకు ధైర్యం చాలలేదు. మొట్టమొదటిసారిగా ఆడది దొంగతనమో, వ్యభిచారమో, తాగటమో చేస్తే తనకున్న స్థితే ఉంటుందా అని ఆమె ఆశ్చర్యపడింది.

కాని తాను ఇంతటి ఉద్రేకానికి గురికావడం సులోచనను మరింత ఆశ్చర్యపరిచింది. ఎందుకంటే తాను చేసిందల్లా జగన్నాధంతో ఒక గంటసేపు "వ్యవహారం" మాట్లాడింది—అంతకంటె ఏమిచెయ్యలేదు.

తనను ఒంటరిదాన్నిచేసి జగన్నాధం ఏమీచెయ్యలేదు. చేసినా తాను పెద్దగా అల్లరిచేసి ఉండేదికాదేమో. ఏమంటే, తనను ప్రేమించితే బాగానే ఉంటుంది అని సులోచన అనుకున్న కొద్దిమంది యువకులలో జగన్నాధం ఒకడు. మనిషి అందంగా ఉంటాడు. ఇరవై ఎనిమిదోఏడు నడుస్తున్నది; తన ఇరవై రెండేళ్ళకు ఈడయినవాడు. చక్కగా "బర్మాషెల్"లో నాలుగు వందలు తెచ్చుకుంటున్నాడు. పెళ్ళి కాలేదు—

జగన్నాధానికి పెళ్ళి కాలేదన్నమాట జ్ఞాపకం వచ్చినప్పుడల్లా సులోచన హృదయాన్ని శూలాలతో పొడిచినట్టుగా ఉండేది. ఎందుకంటే — సులోచనకు పెళ్ళి అయింది!

అది చాలా పాపిష్టి పెళ్ళి—సులోచన జీవితానికి దేవుడు పెట్టిన పెద్దవాత.

సులోచన ఇంటరు పరీక్షకు కూర్చున్న కొద్ది రోజులకే జరిగిందా పెళ్ళి. అప్పటికి సులోచన తండ్రి బతికిఉన్నాడు. ఆయన జీవించి ఉండగా వాళ్ళ ఇల్లు సాంఘిక అభ్యుదయ భావాలకు కేంద్రంగా ఉండేది. ఆయన మిత్రవర్గంలో హరిజనులు మొదలు కొని మహాకవులదాకా అన్నిరకాల వాళ్ళూ, హోదాలవాళ్ళూ ఉండేవారు. సులోచన తండ్రికి ఉన్న హోదా అది ఒక్కటే. ఆయనకు ఏనాడూ పెద్దరాబడిలేదు, తీరని దారిద్ర్యమూలేదు. అందరూ ఆయనకు ఆర్థిక సహాయంచేశారు. కాని ఆయన ఎవరికీ ఋణపడవలసి రాలేదు.

వాళ్ళ ఇంటికి వచ్చే గొప్పవాళ్ళవెంట వారి బంధువులుకూడా వచ్చేవారు. కనీసం వెంకటరత్నం ఆ విధంగా వచ్చాడు. అతని మేనమామ పేరుమోసిన కవి. సంస్కర్త. ఆయన పట్నంవస్తే సులోచనవాళ్ళ ఇంటికి విధిగా వచ్చేవాడు. ఆయన

పట్నంలో ఉన్నన్నాళ్ళూ వెంకటరత్నం విధిగా - కాలేజీ ఎగగొట్టి అయినాసరే - ఆయన తోకలాగా తిరిగేవాడు.

ఏమైతేనేం. సంస్కృతి ధూపంతో నిషా ఎక్కి ఉన్న స్థితిలో వెంకటరత్నానికి సులోచనను పెళ్ళాడాలని, ఆమె తండ్రిగారికి అల్లుడు కావాలనీ ఆపుకోరాని కోరిక కలిగింది. తన తండ్రితో అని చూశాడు. యాభై వేల ఆస్తిపరుడూ, ఒకే కొడుకుగల ఆ పెద్దమనిషి హరిజనోద్ధరణ చేసే దరిద్రుల పిల్లను చేసుకోవటానికి సుతరామూ ఒప్పుకోలేదు. తన బావమరిది సంఘోద్ధరణ చేసి బొత్తిగా శీలాన్ని నాశనం చేసుకున్నాడని ఆయన విశ్వాసం.

ఆ పరిస్థితిలో వెంకటరత్నం తండ్రిని వెర్రికుట్టె కింద కట్టేసి, ఒంటిగా వచ్చి సులోచనను పెళ్ళిచేసుకున్నాడు. మైనారిటీతీరిన ప్రతివాడూ తానుచేసే ప్రతి పనికీ బాధ్యుడని చట్టం విశ్వసించినట్టే సులోచన తండ్రి కూడా విశ్వసించాడు.

తాను చేసినది పెద్ద పొరపాటని వెంకటరత్నంచేత ఒప్పించటానికి అతని తండ్రికి గట్టిగా నాలుగుగంటలు పట్టలేదు.

సులోచన తండ్రిపోకముందే ఆమె వివాహబంధం తెగిపోయింది. ఆయన పోయినాక సులోచన అన్న రమణారావు బొత్తిగా అసహాయుడైనాడు. అతని తండ్రి గారి మిత్రులు అతనికో వందరూపాయల ఉద్యోగం ఇప్పించగలిగారు. అతనికీ భార్యా, ఇద్దరు పిల్లలూ ఉన్నారు.

సులోచన భారం అదనపుభారం అతనికి. కాని పళ్ళబిగువున ఆ భారాన్నికూడా మోస్తూవస్తున్నాడు.

తన పెళ్ళి ఇట్లా పరిణమించటంమాట అటుంచి తండ్రిపోయినాక జీవితం గురించి సులోచన చాలా తెలుసుకుంది. తన తండ్రి ఎట్లాసృష్టించాడో కాని తనచుట్టూ ఒక కృత్రిమ వాతావరణం సృష్టించాడు. ఆ వాతావరణంలో అణాపైసలకన్న ఆదర్శాలకు విలవహెచ్చు. ఆయన పోగానే వాస్తవ జీవితంయొక్క నగ్నస్వరూపం సులోచనకు కనబడింది. అందులో కుల మత విద్వేషాలన్నీ ఉన్నాయి. అందరినీ అన్నిటినీ డబ్బే శాసిస్తున్నది. దీనిలో తభావతు అణుమాత్రంకూడా లేదు.

తన పెళ్ళివిషయంకూడా మొదటిసారి నిజం గ్రహించి ఆమె నీరసించిపోయింది. ఆ వెంకటరత్నం తనను ప్రేమించి పెళ్ళాడలేదు. ఒక ఆదర్శంకోసమూ పెళ్ళాడలేదు. ఏదో తాత్కాలికమైన ఆవేశాలు, విప్లవం చేస్తున్నాననే భ్రమలో, ఆవేశపరులు తమ శక్తిసామర్థ్యాలు అంచనా కట్టుకోకుండా రాజకీయోద్యమాలలోకి దూకినట్టుగా తనను పెళ్ళాడేశాడు. ఆ తరవాత, నీటిలో మునిగిపోయేవాణ్ణి ఎవరో బయటికి లాగినట్టుగా అతన్ని తండ్రి ఉద్ధరించాడు. "బతుకుజీవుడా!" అనుకుని అతను పెళ్ళి నుంచి బయటపడ్డాడు.

బయటపడ్డాడా లేదా అన్నవిషయం ఎవరికి తోచినట్టుగా వారు చెప్పారు.

వాడెక్కడికి పోతాడు? కట్టుకున్న పెళ్ళాన్ని చచ్చినట్టు ఏలుకోవాలి? కోర్టుకు యీడుస్తే రోగం వదులుతుంది!....కోర్టుకు పోతేమాత్రం ఏముంది? అతుకు అతుకే! అసలు ఉన్నవాళ్ళకు, లేనివాళ్ళకు పొత్తు కుదరదులే! మనోవర్తి రాబట్టండి!—ఇంకా కొన్ని ఏళ్ళు గడిస్తే విడాకులు పుచ్చుకోవచ్చు—ఈ పెళ్ళాన్ని వదిలేసి వాడు మళ్ళా పెళ్ళాడతాడా? ఎన్నిగుండెలు ? — అదంతా తీసిపెట్టు. పిల్లమీదపిల్ల నివ్వటానికి సిద్ధంగా బోలెడంతమంది ఉన్నారు !—

ఇటువంటి విజ్ఞానమంతా వింటుంటే సులోచనకు బుర్ర గిర్రున తిరిగిపోయేది. ఇవన్నీ వట్టి ప్రగల్భాలు. మనుషుల వాక్చాతుర్యానికి జీవించవలసిన జీవితానికీ ఏమీ సంబంధంలేదు.

సులోచన ఆ వెంకటరత్నంకోసం ఒక్క చిన్న నిట్టూర్పు కూడా విడవలేదు. వాళ్ళిద్దరూ ఎన్నడూ అయిదు నిమిషాలు బాతాఖానీ కూడా కొట్టిన పాపాన పోలేదు. ఒక్కొక్కసారి ఆమెకు ఈ జరిగినదంతా తనకు సంబంధించిన విషయం కానేకాదని కూడా భ్రమ కలిగేది—

కాని అన్న రమణారావు పైకి ఏమీ అనకపోయినా తన భారాన్ని తగ్గించుకోవటానికి ఏవేవో ప్రయత్నాలు చేస్తున్నట్టు తెలిసినప్పటినుంచీ ఇది తన సమస్యే నన్న భావం ఆమెలో నిజంగా రూపొందసాగింది.

తన చెల్లెలికి తెలియకుండా రమణారావు ఆమె అత్తవారితో చాలా ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరిపాడు. అతను మెతకమనిషి, దేబిరింపు ఉత్తరాలు రాసి ఉండవచ్చునని సులోచన అనుకున్నది. సులోచన పెద్ద 'దార్ఢ్యంగల' మనిషి అనికాదు. కాని 'వాళ్ళ' దగ్గిరనుంచి వచ్చిన జవాబులు ఒకటి రెండు ఆమె కంట పడ్డప్పుడు ఆమెకు తన అన్నపైన ఎంతో జాలికలిగింది.... "ఈ పెళ్ళి సవ్యంగా జరగలేదు. ....మీరు మీ చెల్లెలిని తార్చి మావాణ్ణి ఈ పెళ్ళికి ఒప్పించారని నాకు సందేహంగా ఉన్నది!—" ఇటువంటి హేయమైన ఆపాదనలు ఆ ఉత్తరాలలో ఉన్నాయి.

రమణారావు కనీసం మనోవర్తి అయినా సంపాదించటానికి ప్రయత్నించి విఫలుడయినాడు! అతని మెతకదనం వాళ్ళు బాగా అర్థం చేసుకున్నారు.

సులోచన మాత్రం ఏంచేస్తుంది ! "మనకు హక్కులున్నై—కోర్టుకెక్కు!" అని అన్నతో ఎట్లా అంటుంది? ఒకవంక నలుగురూ రెండుపూటలా తిండి తినటమే ఎంతో కష్టంగా ఉంటే!—

ఒకరోజు ఏదో మాటల సందర్భంలో రమణారావు ఆడవాళ్ళు అంతో ఇంతో సంపాదించడం బుద్ధిగలపని అని ఇంట్లో గట్టిగా వాదించాడు. అది తనను మనసులో పెట్టుకునే అన్నమాట అని సులోచనకు ఎన్నో రోజులకుగాని తట్టనైనాలేదు. తట్టినాక తన మందమతిని తలుచుకొని ఆమె కుంగిపోయింది. ఆ సంగతి ఎప్పుడు జ్ఞాపకం వచ్చినా ఆమెకు ఎంతో బాధ కలిగేది.

సులోచన తనంతట తనకే తట్టినట్టుగా ఒకనాడు అన్నతో, "నాకు ఏదన్నా చిన్న ఉద్యోగం చెయ్యాలని ఉన్నది!" అన్నది.

రమణారావు తనకూ ఆ ఆలోచన అదివరకు రానట్టుగా, "చేస్తే చెయ్యనూ వచ్చు?" అన్నాడు.

*　　　*　　　*

సులోచన సంపాదించిన మొదటి చిన్నఉద్యోగంలోనే ఆమెకు మాణిక్యంతో పరిచయమయింది. ఆమెది మంచి ఉద్యోగమే. ఆమె బియ్యే పాసయింది.

జగన్నాథం మాణిక్యం అన్న.

సులోచన చిన్నతనంనుంచి కూడా మగవాళ్ళలో బాహ్యాకర్షణకన్న వాళ్ళు తన గౌరవాన్ని సంపాదించగలవాళ్ళా కాదా అన్నది ప్రధానంగా ఉండేది. మనిషి ఎంత అందంగా ఉన్నా వాళ్ళలో కించిత్తు వెకిలితనం ఉంటే ఆమె సహించలేక పోయేది.

మొదట్లో "ఓహో!" అంటే "ఓహో!" అంటూ వచ్చిన మాణిక్యం ఒక నాడు అకస్మాత్తుగా సులోచనతో గాఢస్నేహం ప్రారంభించింది. వాళ్ళిద్దరూ కలిసి సినిమాలకూ, బీచికి షికార్లు తిరగసాగారు. ఎప్పుడన్నా జగన్నాథం వాళ్ళకు తన కారులో "లిఫ్టు" ఇచ్చేవాడు కాని అతను పనిపెట్టుకుని ఎన్నడూ సులోచనను పలకరించిన పాపాన కూడా పోలేదు.

మాణిక్యం మటుకు సులోచనను గురించి తెలుసుకోదగిన విషయాలన్నీ రాబట్టింది. అదంతా ఎప్పటికప్పుడు జగన్నాథానికి రిపోర్టవుతున్నదని ఆమె వూహించ లేదు.

ఒకనాడు సులోచన పుట్టినరోజు — ఆమెకు పుట్టినరోజు పండగలంటూ లేవు—జగన్నాథమూ, అతని చెల్లెలూ కారులో సులోచనను ఎక్కించుకుని మౌంట్ రోడ్డులో సింధీ బట్టలషాపుకు ఒకదానికి వెళ్ళి అవీ ఇవీ కొనిపెట్టారు. ఒక వీశెడు మిఠాయికూడా కొనిపెట్టారు.

వాటిని ఎట్లా నిరాకరించాలోకూడా సులోచనకు తెలియలేదు. ఆమె తన అస హాయస్థితిని తలుచుకుని కంటతడి పెట్టుకున్నది. ఆ క్షణంలో జగన్నాథం తనకేసి చూస్తూండటం గమనించి ఆమె ఎంతో అవమానపడింది.

అది ఆమె ఇరవైమూడో పుట్టినరోజు.

ఇదే తనజీవితంలో ఒక విచిత్రానుభవం అనుకుంటున్న సులోచనకు ఇవాళ అంతకు వెయ్యింతలు అపూర్వమైన అనుభవం అయింది.

అసలు ఈ అనుభవం మరే ఆడదానికన్నా అవుతుందా అనికూడా ఆమె ఆశ్చర్యపడింది.

ఆవేళ ఆదివారం. ఉదయం పదిగంటలవేళ మాణిక్యం కారులో వచ్చి సులోచ నను తమ ఇంటికి భోజనానికి రమ్మన్నది.

"మా అన్న నీతో ఏదో బిజినెస్ మాట్లాడాలన్నాడు. నీ కేమన్నా అభ్యంతరమా?" అని దారిలో ఆమె సులోచనను అడిగింది.

"బిజినెస్" అన్నమాట సులోచనకు కాళ్ళజెర్రిలాగా గగుర్పాటు కలిగించింది. బిజినెస్ అంటే వ్యాపారమో, వ్యవహారమో కావాలి. తనతో ఆ జగన్నాథానికి అటువంటిదేమీ ఉండే అవకాశం లేదు. అందుచేత ఆముక్క మరొక అవాచ్యమైనదానికి పర్యాయపదంగా మాణిక్యం వాడి ఉండాలి. కాని మాణిక్యం అలా మాట్లాడే వెకిలిమనిషి కాదు.

"బిజినెసా? నాతోనా?" అన్నది సులోచన రాని నవ్వు తెచ్చుకుంటూ.

"అది మా జగన్నాథం అన్నమాటే. అతను సాధారణంగా ఒక మాటకు ఒకమాట అనడు!" అన్నది మాణిక్యం.

మధ్యాన్నం ఒంటిగంటకు భోజనాలదగ్గిర జగన్నాథం సులోచనకు కనిపించాడు. అతను మామూలుమాటలే మాట్లాడాడు. ఆ తరువాత అతను సాయంకాలం అయిదు గంటలదాకా కనిపించనేలేదు. అతని "బిజినేస్" మాటే మరిచిపోయింది సులోచన.

అయిదు గంటలకు మళ్ళీ అతను వచ్చి బీచిమీదుగా షికారు పోదామన్నాడు. కారు వెనక సీటులో ఆడవాళ్ళిద్దరూ కూచున్నారు. కారు నేరుగ ఆడయారు బీచికి వెళ్ళింది.

కారు ఒకచోట ఆపి జగన్నాథం సులోచనతో, "ఒక చిన్న వ్యవహారం మాట్లాడాలి. మా సిస్టర్ కారులోనే ఉంటుంది. మనం అట్లా నడిచివద్దామా?" అన్నాడు.

సులోచన నిర్భయంగా అతనివెంట నడవసాగింది. దడా, వణుకూ ఏమీ లేదు.

"నీ సంగతంతా మా సిస్టర్ చెప్పింది. నీ జీవిత సమస్యను గురించి ఆలోచించాను. అది పరిష్కారంకాని సమస్యకాదు. కాని ఎట్లా పరిష్కరించినా ఏవో చిక్కులు కొత్తవి రాక తప్పదు.

"నేనొక పరిష్కారమార్గం సూచిస్తాను. నీకిష్టమైతే దానిని వ్యవహారరీత్యా అమలు చేసుకోవచ్చు. మన ఇద్దరమూ భార్యాభర్తలుగా ఉందామని నేను సూచించబోతున్నాను.

"అది చట్టరీత్యా సాధ్యం కాదు. చట్టరీత్యా మనం భార్యాభర్తల మవుదామని నేను సూచించటంలేదు. భార్యాభర్తలమధ్య ఇంకొకరకం బంధం ప్రేమబంధం. మనం ఒకతినొకరు ప్రేమించాలని కూడా నేను సూచించటంలేదు.

"నిజం చెప్పాలంటే నాకు ప్రేమ అంటే చెడ్డభయం. నా స్నేహితుడొకడు ప్రేమించి పెండ్లాడాడు. ప్రేమకు మంచు విచ్చినట్టు విచ్చిపోయే దురభ్యాసం ఉంది. ఈ ప్రేమ ఎప్పుడు ఏ బలి కోరుతుందో ఎవరూ చెప్పలేరు. కొన్ని త్యాగాలు చేసి

లేనివాడు ఈ వ్యాపారం ఎట్లా చేస్తాడు? ఇవి అచ్చగా ధనికులు మాత్రమే చేసుకునే పెళ్ళిళ్ళేనా?"

ఈ ప్రశ్నలు కొరడాదెబ్బల్లాగా తగిలాయి జగన్నాధానికి. అతను రోషంతో "పెళ్ళానికి ఒక్కపూట తిండి పెట్టలేనివాడు పెళ్ళి ఎందుకు చేసుకోవాలి? మొగుడు లక్షాధికారి అయిఉండికూడా తన పెళ్లాం స్వేచ్ఛగా ఖర్చు చేసేటందుకు రూపాయి ఇవ్వని నిర్భాగ్యులున్నారు. వారి పెళ్ళిళ్ళు సవ్యంగా ఉంటే నేను చెప్పే పెళ్ళి అంత కన్న వెయ్యిరెట్లు మంచిది కాదా? మొగుడూ పెళ్ళాలు మతం పేరనో, ప్రేమపేరనో ఒకరికొకరు దొరికిపోయి బతికున్నన్నాళ్ళు ఏడిచేకంటే అటువంటి భ్రమలకూ, కను విప్పులకూ అతీతంగా తమ సంబంధాలు ఏర్పాటు చేసుకోవటం మంచిది కదా? అన్నిటికన్న ముఖ్యం ఈ పెళ్ళి ఎప్పుడు ఎవరు రద్దుచేసుకోవాలన్నా ఎవరికీ బాధ గాని, నష్టంగాని ఉండదే! విడాకులకంటే వెయ్యిరెట్లు తేలిక! ఇది నాగరికమైన వివాహం ఎందుకు కాదు?" అన్నాడు.

"మధ్యలో ప్రేమలూ, అసూయలూవస్తే ఏం చెయ్యాలో నాకు అర్థంకాలేదు."

"మామూలు పెళ్ళిళ్ళకు ఈ ఇబ్బంది లేదా? ప్రేమలూ, అసూయలూ స్వయంకృతాపరాధాలు కావా?" అన్నాడు జగన్నాధం.

ఇంతసేపూ ఇదంతా లోకవ్యవహారం అన్నట్టు మాటలాడుతున్న సులోచనకు ఇది తనకు సంబంధించిన వ్యవహారమేనని అకస్మాత్తుగా జ్ఞాపకంవచ్చి కొద్దిగా దడ పుట్టింది.

ఇద్దరూ కాస్సేపు మౌనంగా ఉన్న తరవాత అతను, "ఏం, సులోచనా ఏమంటావు?" అన్నాడు.

"ఈ పెళ్ళికి నన్నే ఎందుకు ఏరుకున్నారు ?" అన్నది సులోచన నిబ్బరంగానే.

"దీనికి రెండు కారణాలున్నాయనుకుంటాను. ఒకటి. ఇటువంటి పెళ్ళి నీతో సాధ్యమైనట్టుగా మరొక పెళ్ళిగానిపిల్లతో సాధ్యంకాదు. అటువంటికన్య చట్టరీత్యా వివాహం కోరుతుంది....అంటే, మనిద్దరమూ ఏ ఇతర కారణంచేతనైనా పెళ్ళాడదలిస్తే నేనుచెప్పిన బిజినెస్ పెళ్ళి తప్ప మరొక పద్ధతిలేదు."

"ఇతర కారణాలంటే ?"

"అది నా రెండో కారణం. నీ అసహాయస్థితిచూస్తే నా కెందుకో పట్టరాని ఆగ్రహం కలుగుతున్నది. నీకు ఇంత అన్యాయం జరిగిపోయింది. కాని ఎవరూ నీకు ఏమీ చెయ్యలేకుండా ఉన్నారు. ఈ సంగతి తలుచుకుంటే ఒక్కోసారి నాకు నిద్ర కూడా పట్టదు" అన్నాడు జగన్నాధం.

చాలాసేపు సులోచన ఏమీ అనకపోవటంచూసి అతను, "తొందరలేదు సులోచనా ! ఆలోచించు. ఇదుగో ఈ కాగితం నీ దగ్గిర ఉంచుకో. ఇందులో మన

పెళ్ళికి నిబంధనలన్నీ రాసి సంతకం పెట్టాను. నీకు సమ్మతం కాకపోతే దాన్ని చించిపారెయ్యి. తాపీగా చదువుకుని ఏ విషయమూ మా సిస్టర్‌తో చెప్పు. లేకపోతే నాతోనే—" అన్నాడు.

అతను చాచినచెయ్యి ఆమె కొంతసేపు చూడనేలేదు. కాగితం విప్పి చూసింది. కాని ఆమె కళ్ళకు ఒక్క అక్షరం కనిపించలేదు.

"షేక్ హాండ్స్ !" అన్నాడతను.

సులోచన తనచెయ్యి ఇచ్చింది. బిజినెస్ !

ఇద్దరూ కారుదగ్గిరికి నడిచివచ్చారు.

సులోచనన్నూ మాణిక్యాన్నీ ఇంటిదగ్గిర దిగబెట్టి జగన్నాథం కారులో వెళ్ళాడు.

"ఇంటికి పోదువుగానిలే, మంచి ఘాటైన కాఫీ ఇస్తాను, లోపలికిరా !" అన్నది మాణిక్యం.

ఇద్దరూ లోపలికివెళ్ళాక, "ఏమయింది మీ బిజినెస్ ?" అని అడిగిందామె.

సులోచన తన హాండ్‌బాగ్‌లోనుంచి జగన్నాథం ఇచ్చిన కాగితం తీసి ఇచ్చింది.

మాణిక్యం దాన్ని పైకి చదివింది. ఆ పత్రంలో, సులోచన అతని భాగస్వామినిగా ఉండేటట్టూ అందుకు గాను అతను ఆమెకు నెలనెలా రెండువందలు ఇచ్చేటట్టూ, ఆమెకు పిల్లలు కలిగితే ప్రతిబిడ్డకూ అయిదేసివేల భీమా ఏర్పాటు చేసేటట్టూ రాసి ఉన్నది.

అంతా చదివాక ఇద్దరూ ఒకరికేసి ఒకరు ఆశ్చర్యంగా చూసుకున్నారు.

"ఫూల్ ! నీ మీద చాలా ప్రేమ ఉండి ఉండాలి !" అన్నది మాణిక్యం.

"అదెట్లా ?" అన్నది సులోచన.

"నీమీద అభిమానమో, ప్రేమో లేకపోతే నీ ఆర్థిక హక్కులను ఇంతగా పాటించడు. అది రూలే !" అన్నది మాణిక్యం.

ఆ క్షణంలో సులోచనలో నిజమైనదడ ఆరంభమయింది. ఆమె కాఫీకోసం కూడా ఆగకుండా బయలుదేరి ఇంటికి వచ్చిపడింది.

జగన్నాథం చెప్పిన మిగతా విషయాలన్నీ ఎగిరిపోయాయి. అసలు సంగతేమంటే అతను తనను ప్రేమిస్తున్నాడు ; తనతో వ్యభిచార జీవితం గడపమంటున్నాడు !

పరువైన ఆడది అటువంటిపని ఏట్లాచేస్తుంది ?

అసంభవం ! అసంభవం ! ఇక తను వాళ్ళింటికి వెళ్ళలేదు; అతని మొహం చూడలేదు !"

* * *

"రమణారావుగారూ !"

రమణారావు వచ్చిన మనిషిని గుర్తుపట్టలేదు. ఆయనే తాను ఫలానాఅనీ, ఫలాని పనిమీద వచ్చాననీ చెప్పుకున్నాడు.

సులోచన మామగారు రాయబారిని పంపాడు తన భర్త అయిన వెంకటరత్నం తిరిగి పెళ్లాడితే తనకు సమ్మతమేనని సులోచన పత్రంరాసి, దానిపైన రమణారావూ, భార్యా సాక్షి సంతకాలు చేస్తే అయిదువేలిస్తారట ! ఒకప్పుడు మనోవర్తి ఇవ్వకుండా ఉండటానికిగాను అన్నిరకాల అభాండాలూ వేసిన మనుషులే !

"పైకం వెంటపట్టుకొచ్చాను. మళ్ళీ అలా పనిచూసుకుని తొమ్మిదీ ఆ చాయల వస్తాను. ఎందుకొచ్చినపేచీ వాళ్ళకా కాగితం రాసి పారెయ్యండి. అమ్మాయి బ్రతుకెట్లాగూ పాడుకానే అయింది" అన్నాడు దూత.

ఆయన వెళ్ళిపోయాక రమణారావు సుముఖతగా ఆ డబ్బు తీసుకొని కాగితం రాసివ్వటమే మేలని అన్నాడు.

"ఏదో పెద్ద కట్నంతో సంబంధం వచ్చిఉంటుంది ! పదివేలు కక్కమన్నా కక్కుతారేమో !" అన్నది రమణారావు భార్య ఆశగా.

"ఊరికే రాసిమ్మన్నా రాసిస్తాను." అన్నది సులోచన.

"నీకు పుణ్యం ఉంటుంది ! ఆ మాట ఆ మనిషి ఎదట అనకు !" అన్నాడు రమణారావు.

సులోచనకు నాటకం చూస్తున్నట్టుగా ఉన్నది.

దూత తొమ్మిది దాటగనే వచ్చాడు. అతగాడికి వేరే పని ఉన్నమాట అబద్ధమై ఉంటుంది. అయిదువేల ఎర జీర్ణం కావటానికి పైమిచ్చాడు అంతే!

"అయిదువేలు మరీ తక్కువండీ! ఈ రోజుల్లో ఎకరం పొలం కూడా రాదు. మనోవర్తికింద యిచ్చినా అయిదువేలకు మొత్తంకానప్పుడు పత్రం రాసివ్వాలంటే-" అని రమణారావు నసిగాడు.

"అయ్యా, ఇట్లా లిటిగేషను పెట్టి ఏమీ లాభం ఉండదు. అవతల ఆయన ఉద్దండుడు. కోడలు రంకు పోయిందని కూడా సాక్ష్యం తీసుకు రాగలడు. తెగతెంపులే అనుకుని దీనికి ఒప్పుకోండీ! మీ మంచి కోరే చెబుతున్నాను!" అన్నాడు దూత.

"అధమం ఏడున్నర వేలైనా ఉంటే—"

బేరం సాగింది. అరగంట అయాక దూత మహాత్యాగం చేస్తున్న వాడల్లే, "అయ్యా, నా పూచీమీద ఇంకొక్క వెయ్యి తీసుకొని ఆ కాగితం రాయించి నా మొహాన పడెయ్యండీ! తెగేదాకా లాగటం మీకూ భావ్యం కాదు. నాకూ భావ్యం కాదు:—ఆ చేత్తోనే ఆ డబ్బుకూడా రశీదిప్పించండి!" అన్నాడు.

డబ్బూ, పత్రాలూ చేతులు మారాయి.

"డబ్బు ఏం చేస్తావ్?" అన్నాడు రమణారావు.

"నీ ఎకౌంటులో వేసి ఉంచు!" అని సులోచన ఒక్క నిట్టూర్పు విడిచింది.

ఆ సాయంకాలమే ఆమె జగన్నాధాన్ని వెతుక్కుంటూ వెళ్ళింది. మాణిక్యాన్ని కాఫీ తెమ్మని పంపి ఆమె జగన్నాథంతో "మీరానాడు అడిగిన ప్రశ్నకు సమాధానం తెల్చుకున్నాను!" అన్నది.

"ఏమిటది?" అన్నాడు జగన్నాథం ఉద్రేకం అణచుకోలేకుండా.

సులోచన తన హాండ్‌బాగ్‌లో నుంచి అతను రాసి యిచ్చిన కాగితం తీసి అతనికి చూపించి, చించి ముక్కలు చేసింది.

జగన్నాథం ఇంతమొహం చేసుకుని "హ్వాటే పిటీ!" అన్నాడు.

"పిటీ ఏం? నేను ఒప్పుకుంటున్నాను!" అన్నది సులోచన.

ఒక్క గంతులో జగన్నాథం ఆమెను చేరి గట్టిగా వాటేసుకుని, "ఫూల్! ఫూల్!" అన్నాడు.

కాస్సేపటికి మాణిక్యం కాఫీ కప్పులతో వచ్చేసరికి సులోచనా, జగన్నాధమూ డర్బీ స్వీప్ గెలుచుకున్నవాళ్ళ మొహాలు పెట్టుకుని కూచుని ఉన్నారు. ....

ప్రచురణ:

కొడవటిగంటి కుటుంబరావు కథలు, కథల సంపుటిలో,

జయా పబ్లికేషన్స్, విజయవాడ, 1960